

Høring – Forslag om statliggjøring av skatteoppkreveren

1. Innledning

Kristiansand kommune viser til høringsbrev av 01.12.2014 og takker for invitasjon til å komme med høringsuttalelse i anledning forslaget om overføring av skatteoppkreverfunksjonen til Skatteetaten.

Forslaget om statliggjøring av skatteoppkreverne har vært oppe flere ganger før, men aldri fått flertall i Stortinget. Kristiansand kommune kan ikke se at det fremkommer nye momenter av betydning i Finansdepartementets høring. Det er også uheldig at saken fremmes uavhengig av pågående kommunereformarbeid og saken i etter vårt syn i strid med reformens intensjoner.

Forslaget innebærer en betydelig sentralisering av oppgavene ved at 288 kontor med full oppgaveportefølje blir redusert til 22 med begrensede funksjoner. Aust- Agder og Vest-Agder er i forslaget fra arbeidsgruppen allerede slått sammen til ett fylke. Kun en meget begrenset oppgave på personlig innkreving og veiledning er tenkt lagt til Kristiansand kommune. Dette er helt uakseptabelt.

Kristiansand kommune er opptatt av en effektiv oppgaveløsning og stiller høye krav til rettsikkerhet. Vi mener dagens kommunale løsning er den beste da den gir svært gode resultater, fremstår som en kvalitativt god og har en effektiv organisering.

Vi mener at en statliggjøring i tråd med den meget stramme skisserte tidsrammen innebærer risiko for provenytnap, reduksjon av nødvendig kompetanse i vår kommune og et uheldig personalløp med fare for tap av nøkkelpersonell.

En overføring av skatteoppkrevingen til Skatteetaten vil være irreversibel. De foreslåtte endringene medfører for stor risiko for reduserte resultater, svekket rettsikkerhet for innbyggerne og negative konsekvenser for kommunens øvrige innkreving og økonomistyring. Når utgangspunktet er at skatteinnkrevingen i Norge fungerer godt, er det etter vårt syn vanskelig å finne de gode argumentene for en slik vesentlig endring.

2. Skatteoppkreveren er viktig for Kristiansand kommune

Skatteoppkreverfunksjonen er viktig for hele vår lokale økonomistyring. Skatteoppkreveren inngår i det totale økonomiske fagmiljøet i kommunen, og bidrar med viktig kompetanse. Vår erfaring er at vi fanger opp avvik fra forventet skatteinntang langt raskere enn man klarer på nasjonalt plan. Dette gir oss mulighet til å justere driften tidligere enn dersom vi måtte vente på de offisielle justerte skattetall. Skatteoppkreverens kompetanse er også viktig for utvikling av kommunens kredittstyring og kommunale innkreving. Fagmiljøet på innkreving av kommunale krav vil bli sterkt skadelidende. Skatteoppkreveren har også vært en pådriver i kampen mot svart økonomi og forbedrede kommunale anskaffelsesregler.

3. Forslaget innebærer en klar risiko for provenytnap

Dagens organisering har en løsningsgrad som ligger helt i verdenstoppen. Vår egen skatteoppkrever har en løsningsgrad på forskuddstrekk på 100 % og arbeidsgiveravgift på 99,9%. Vi ser ingen grunn til å statliggjøre vår skatteoppkrever og har liten tro på at

resultatene vil bli bedre dersom disse oppgavene skal utføres på sentralt hold og ses uavhengig av arbeidsgiverkontrollen.

Vi vurderer departementets forslag til å innebære en klar risiko for provenytnap. Dette spørsmålet er utredet av Oslo Economics, som har gått gjennom tallmaterialet og beregnet konsekvensene av endret innkrevingsprosent.

Beregningene viser at det norske fellesskapet risikerer et årlig provenytnap i området 0,5-1,5 milliarder kroner dersom forslaget blir vedtatt. Utredningen viser videre at endringer i innkrevingsgrad på så lite som 0,05-0,15 prosentpoeng vil gjøre departementets forslag ulønnsomt, selv etter den foreslåtte bemanningsreduksjonen.

Den anførte bemanningsreduksjonen er ikke sannsynlig. Forventede gevinster av fagsystemet SOFIE er allerede hentet ut, slik at for de sakene som behandles manuelt, som vil være de samme sakene uansett organisering, er utøvelse av lokalt skjønn et mål og en forutsetning for et godt og riktig resultat. Dette viktige aspektet synes ikke belyst i høringsdokumentene.

Innenfor sammenlignbare områder som innkreving av arbeidsgiveravgift og MVA har den kommunale innkrevningen gjennomgående bedre resultater enn statlig, med en kommunal løsningsgrad på 99,8% mot statlig løsningsgrad på 99,4%. Da det her er snakk om meget store beløp vil selv små forskjeller i løsningsgrad kunne ha merkbar betydning for provenyet til Kristiansand kommune.

Den foretatte risikovurderingen av provenytnap synes utilstrekkelig og overfladisk. Den tar ikke høyde for overnevnte momenter og gir inntrykk av å være tilpasset ønsket resultat.

4. Nærheten til skattesubjektene forklarer de gode resultatene i forskuddsordningen og er viktig i kampen mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet

Skatteoppkreveren har god kontakt med og kjennskap til lokalt næringsliv, og dette bidrar til bekjempelsen av svart økonomi og arbeidsmarkeds kriminalitet. Stedlig nærhet er særdeles viktig i forhold til operativt samarbeid med andre kontrolltater og lokalkunnskap om næringslivsaktører. I det vellykkede kontrollsamarbeidet i serveringsbransjen i Kristiansand (SOS-forum), har Kristiansand kommunen ved Kemneren vært pådriveren. En viktig årsak til skatteoppkreverens suksess på dette område er synergiene mellom innkreving og kontroll av arbeidsgiverne og det faktum at kommunene er tettere på næringslivet. En oppsplitting av oppgaveporteføljen til skatteoppkreveren i tråd med Skatteetatens organisering, vil med stor sannsynlighet føre til at dagens synergier mellom innkreving og kontroll av arbeidsgiverne faller bort. Dersom innkreving mot arbeidsgivere sentraliseres til Skien og arbeidsgiverkontrollen til Aust-Agder, vil dette få en betydelig negativ effekt for næringslivet i Kristiansand. Skatteoppkreveren arbeider proaktivt og preventivt for å sikre at arbeidsgiverne i Kristiansand innberetter og innbetaler riktig grunnlag. Det legges ned et betydelig arbeid fra skatteoppkreverer med sikrer en høy etterlevelse av regelverket fra arbeidsgiverne i kommunen.

Det er dette arbeidet og nærheten til innbyggerne, kombinert med forskuddsordningen, som gir dagens gode resultater.

Vi mener derfor at vår nærhet til innbyggerne og vår lokalkunnskap i stor grad bidrar både til forskuddsordningen suksess og til de gode resultatene for innkreving av de andre skattartene.

I den andre enden av skalaen er det også vår erfaring at nærheten til innbyggerne er viktig for å bistå de vanskeligstilte skattyterne; de som ikke alltid kan hjelpe seg selv eller som av andre grunner ikke kan ivareta sine egne interesser. Vi har en stadig økende andel utenlandsk arbeidskraft som trenger veiledning på grunn av dårlige norskkunnskaper. Mens en vanskeligstilt skatteyder i dag kan oppsøke skatteoppkreveren lokalt, må mange skatteytere etter forslaget benytte telefon, digital kommunikasjon eller legge ut på en lengre reise. Dette vil redusere muligheten for dialog med skatteyteren og vil kunne medføre mindre veiledning og bistand, svekket rettsikkerhet og reduserte skatteinntekter.

Nærhet og lokalkunnskap er viktig også for å forstå og hjelpe de som trenger det mest.

5. Forslaget bør inngå som en naturlig del av kommunereformen

Skatteoppkreverne er i dag en viktig og godt integrert del av vår lokale administrasjon. Departementet hevder skatteinnkreving ikke er en naturlig kommunal oppgave, blant annet fordi det skal utøves *«liten grad av skjønn»*. Vi mener at nettopp muligheten til å utøve lokalt skjønn innenfor lovens rammer, er et bidrag til våre gode resultater og stiller oss derfor uforstående til påstanden. Vi opplever at nærheten, tilstedeværelsen og forståelsen for de lokale forhold bidrar til både lojalitet og legitimitet til skattesystemet.

Forslaget om statliggjøring kommer midt i kommunereformen. Et uttalt mål i kommunereformen er å *«flytte makt og ansvar til større og mer robuste kommuner»*. Regjeringen sier den vil *«vise mer tillit til lokalpolitikere og gi kommunene mer handlingsrom. Alternativet er fortsatt sentralisering.»* Å statliggjøre skatteoppkreveren vår er derfor i strid med de uttalte målene for kommunereformen.

Etter vårt syn er organiseringen av skatteoppkreveren en naturlig del av den totale gjennomgangen av den samlede oppgave- og ansvarsfordelingen mellom stat og kommuner i kommunereformen.

Vi mener derfor det er uheldig å forsere en beslutning om dette nå og anbefaler at spørsmålet undergis en samlet behandling i kommunereformen.

6. Oppsummering

Kombinasjonen av et irreversibelt forslag, mangelfull utredning av gevinster og klar risiko for provenytnap gjør at Kristiansand kommune fraråder statliggjøring av skatteoppkreveren fra 01.01.2016.

Vi mener dagens løsning gir de beste resultatene og fremstår som en effektiv organisering. Spørsmålet om organiseringen av skatteoppkreveren er mest naturlig å behandle i den kommende kommunereformen.

Oppsplitting av fagmiljøer på innkreving og kontroll vil være å gå i feil retning i en tid hvor nettopp tett samarbeid på dette området er fremhevet i regjeringens satsing på å bekjempe arbeidsmarkeds kriminalitet.

Vi mener forslaget er et eksempel på uheldig distriktspolitikk fordi nærhet og lokalkunnskap er spesielt viktig i denne saken. Forslaget innebærer en uhensiktsmessig sentralisering, når lokal skjønnsutøvelse og lokalkunnskap er mye av forklaringen på dagens gode resultater. Vi mener Kristiansand kommune selv har best kompetanse og forutsetning for å samarbeide med og håndtere vårt lokale næringsliv og våre innbyggere innenfor høringens foreslåtte områder.

Vi vil også bemerke at høringsdokumentene i svært liten grad gir noen begrunnelse for hvorfor skatteoppkreverfunksjonen skal overføres. Vi reagerer på at hovedspørsmålet om hvorfor overføringen skal skje, i svært liten grad er utredet. Dette til tross for at forslaget kan få betydelige negative konsekvenser for Kristiansand kommune og som nevnt innebære en risiko for vår likviditet, økonomistyring og økonomikompetanse. Særlig i lys av at en eventuell statliggjøring vil være irreversibel er vi negative til departementets forslag.